

Рудика Олена Володимирівна,

директор

комунального закладу Центр науково-технічної творчості учнівської молоді

Херсонської обласної ради

м. Херсон, Україна

elenarudyka901@gmail.com

ВІЙСЬКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ СПОРТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ

***Анотація** Стаття присвячена дослідженню військово-технологічного спорту (ВТС) як інноваційного та практично орієнтованого методу виявлення, підтримки та розвитку обдарованості учнівської молоді. Визначено, що ВТС забезпечує ефективну синергію внутрішньої мотивації позашкільної освіти з актуальними військово-технологічними потребами держави. Описано практичну модель реалізації військово-технологічного спорту ВТС на базі позашкільного закладу, включаючи міждисциплінарний підхід, принцип «навчання через дію» та стратегію масштабування досвіду в регіоні в рамках обласного проєкту «STEMайбутнє Херсонщини: інженери нового покоління» на виконання завдань і заходів обласної програми «Незламна освіта Херсонщини» на 2025–2028 роки.*

***Ключові слова:** військово-технологічний спорт (ВТС), обдарованість, позашкільна освіта, інженерне мислення, технологічний суверенітет, міждисциплінарний підхід.*

***Annotation.** The article is devoted to the study of military-technological sport (MTS) as an innovative and practice-oriented method for identifying, supporting, and developing giftedness among student youth. It is established that MTS ensures an effective synergy between the intrinsic motivation of extracurricular education and*

the current military-technological needs of the state. The article describes a practical model for implementing military-technological sport within an extracurricular institution, incorporating an interdisciplinary approach, the principle of «learning through action», and a strategy for scaling this experience across the region. This model is part of the regional project «STEM Future of Kherson Region: Engineers of a New Generation», which contributes to the implementation of the regional program «Unbreakable Education of Kherson Region» for 2025–2028.

Key words: *military-technological sport (MTS), giftedness, extracurricular education, engineering thinking, technological sovereignty, interdisciplinary approach.*

Вступ. Сучасні глобальні виклики та перманентна гібридна війна висувають до України нові вимоги, критично важливі для забезпечення національної стійкості та технологічного суверенітету, які неможливі без інтенсивного розвитку людського капіталу. У цьому контексті зростає суспільний запит на інноваційність, креативність та інженерне мислення у молоді. Відповідно, обдарована молодь розглядається як стратегічний ресурс країни, а проблема її виявлення, підтримки та практичної реалізації здібностей набуває найвищої актуальності.

Сучасні дослідження ґрунтовно вивчили психолого-педагогічні основи обдарованості, однак залишається важлива практична прогалина: як розробити нові, захоплюючі та головне, практичні методи роботи з цими дітьми, особливо у сфері позашкільної освіти. Позашкільна освіта володіє величезним, часто недооціненим, потенціалом. Діти приходять туди добровільно, керуючись внутрішньою мотивацією, що створює ідеальне середовище для розкриття обдарованості. Завдання полягає в тому, щоб досягти синергії цього потужного потенціалу добровільності з актуальними військово-технологічними потребами країни, які потребують молодих інженерів, програмістів та операторів (наприклад, БПЛА, роботизовані системи, кіберзахист).

Мета статті - окреслити концептуальні та практичні засади впровадження військово-технологічного спорту як ефективного шляху виявлення та розвитку обдарованості учнівської молоді у контексті сучасних викликів і потреб України.

Результати дослідження. Дане дослідження ґрунтується на власному досвіді та на працях провідних фахівців [1 - 4].

Концептуальні засади військово-технологічного спорту.

Одним із конкретних та ефективних способів заповнити цю прогалину є розвиток військово-технологічного спорту у позашкілля, який інтегрує три ключові цілі:

1. Формування обдарованості: шляхом розв'язання реальних технічних та тактичних завдань.
2. Використання потенціалу позашкілля: через формати змагань, хакатонів, гуртків та проєктів, що підсилює мотивацію завдяки духу суперництва.
3. Відповідність потребам держави: розвиваються навички, необхідні для військово-технологічного прогресу та безпеки країни.

Саме елемент «спорту» є ключовим, оскільки він додає до інженерних процесів навички, критично важливі для роботи у сфері оборони: стійкість до стресу, командна робота та адаптивність в умовах непередбачуваних змагальних ситуацій.

Практична модель реалізації військово-технологічного спорту.

В комунальному закладі «Центр науково-технічної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради розроблено План розвитку військово-технологічного спорту, що базується на двох ключових принципах:

1. «Навчання через дію»: максимальна практична орієнтація. Вихованці збирають, паяють, програмують, тестують, засвоюючи знання емпіричним шляхом.
2. «Працюємо, як у реальності»: використання актуальних моделей, прототипів техніки та програмного забезпечення, що застосовуються у цивільній та військовій сферах.

Ключовим елементом плану є створення освітнього середовища, що забезпечує:

- Сучасну матеріально-технічну базу: оснащення 3D-принтерами, паяльними станціями, наборами для програмування мікроконтролерів (Arduino, LEGO Mindstorms, Raspberry Pi) та навчальними БПЛА.

- Міждисциплінарний підхід: інтеграція знань з фізики, математики, інформатики, інженерії та тактичної медицини. Навчальні програми охоплюють повний цикл роботи з технологіями: проектування, збирання, програмування, випробування та ремонт, що формує цілісне інженерне мислення.

- Кваліфікований кадровий потенціал: залучення інструкторів, які мають практичний досвід роботи з військово-технічними засобами, включаючи ветеранів, діючих фахівців та інженерів-практиків.

Успішна реалізація Плану розвитку військово-технологічного спорту, що вимагає чіткої структуризації, поділена на чотири етапи, що відображені в таблиці 1.

Таблиця 1

Етапи реалізації плану розвитку військово-технологічного спорту в Херсонській області

Етап	Основна Мета	Ключові Дії
I. Діагностично-підготовчий	Оцінка наявних ресурсів та планування.	Аудит МТБ, розробка навчальних програм, формування переліку критичного обладнання.
II. Кадрово-технічний	Забезпечення необхідною базою та навчання персоналу.	Придбання обладнання, курси підвищення кваліфікації для педагогів (з військовими фахівцями).
III. Впроваджувальний (Пілотування)	Апробація оновлених програм.	Запуск пілотних гуртків, моніторинг ефективності, збір зворотного зв'язку від здобувачів освіти та фахівців.
IV. Масштабування та мережування	Поширення успішного досвіду та створення єдиної мережі.	Тиражування найкращих практик, організація регіональних змагань (хакатонів).

Успішна реалізація Плану розвитку ВТС, структурована у чотирьох етапах, є лише початком шляху. Головний секрет успіху в тому, що цей План створює не просто новий предмет, а інноваційне середовище — справжню екосистему, де народжується технічна еліта нації.

Педагоги комунального закладу «Центр науково-технічної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради, усвідомлюючи стратегічну важливість розвитку військово-технологічного спорту для регіону, беруть на себе місію впровадження цього досвіду в межах регіону. Ця робота чітко інтегрована у регіональну політику: вона здійснюватиметься в рамках обласного проєкту «STEMайбутнє Херсонщини: інженери нового покоління» на виконання завдань і заходів обласної програми «Незламна освіта Херсонщини» на 2025–2028 роки.

Ключові кроки з масштабування включатимуть навчання кадрів (проведення практичних тренінгів та курсів підвищення кваліфікації) та створення мережі (організація регіональних змагань та хакатонів).

Висновки. Розвиток та популяризація військово-технологічного спорту — це пряма і стратегічна інвестиція в обороноздатність, стійкість економіки та технологічний суверенітет України. Це надійний шлях до перетворення талановитої молоді на інноваційну, технічно підготовлену та незламну еліту, здатну будувати технологічне майбутнє нашої держави.

Список використаних джерел

1. Про реалізацію освітнього проєкту «Формуємо інженерний резерв Херсонщини» (“STEMайбутнє Херсонщини: Інженери нового покоління”) : Наказ Управління освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації від 13.06.2025 № 83.

2. Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти : збірник наукових праць матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 березня 2021 р., м. Київ,

Національний авіаційний університет / наук. ред. В. А. Бут. Київ : НАУ, 2021.
136 с.

3. Вперше у світі! В Україні з'явився унікальний військово-технологічний спорт. Як це працює? *ПРОКИДАЙСЯ!* *YouTube*. 2025. 1 квітня. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=sokZKCejIZU> (дата звернення: 06.10.2025).

4. Військово-технологічний спорт – ключ до зміцнення обороноздатності держави. *Мінмолодьспорт*. *YouTube*. 2025. 13 черв. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=Zw42bwcgsX0> (дата звернення: 06.10.2025).

5. Використання штучного інтелекту (ШІ) Gemini. *Gemini* . 6 жовтня 2025.
URL:
https://gemini.google.com/app/3260cbcefeeb5566?utm_source=app_launcher&utm_medium=owned&utm_campaign=base_all (дата звернення: 07.10.2025).